

Förslag till kostnadsreduceringsåtgärder för att anpassa Socialtjänst Gävles verksamhet till budget

Ärendebeskrivning

Socialnämndens delårsbokslut indikerar ett kraftigt underskott i ekonomin för år 2018 och framåt. Åtgärder behöver därför vidtas för att minimera det prognostiserade underskottet. Kommunstyrelsen har efter delårsbokslutet beslutat om förstärkning av Socialnämndens budget, trots detta bedömer förvaltningen att kostnadsreducerande åtgärder (alt ökade intäkter) behöver vidtas motsvarande ca 30 mnkr.

Muntlig dialog har förts mellan nämnden och förvaltningsledningen om möjliga åtgärder. Förvaltningschefen har bl.a. utifrån denna dialog dels tagit beslut om kostnadsreducerande förändringar, dels tidigare lagt förslag till nämnden på sådana. Därtill kommer nedanstående förslag till åtgärder som bör beslutas av nämnden. Åtgärder som nämnden informerades om vid sitt sammanträde i augusti. Ärendet har även beretts i förvaltningens ledningsgrupp.

Förvaltningens ambition har varit att hellre räkna för lågt än för högt på bedömda ekonomiska effekter av föreslagna eller beslutade åtgärder. Dock är det flera osäkerhetsfaktorer som kommer att påverka hur det faktiska utfallet blir.

Förslag till åtgärder som bör beslutas av Socialnämnden

Avveckla kvarvarande HVB-boenden för ensamkommande barn.

Beräknad ekonomisk effekt 6,6 mnkr.

Antalet ensamkommande barn i behov av HVB-plats minskar stadigt, beroende på att väldigt få nya anländer till Sverige och Gävle samt att de som idag har beviljats boende blir myndiga. Förvaltningen gör därför bedömningen att antalet plaster kan minskas ytterligare, och att det är ekonomiskt mest kostnadseffektivt att nyttja enskilda entreprenörer för det kvarvarande behovet. Tidigare genomförd LOV-upphandling av HVB-platser bedöms kunna nyttjas för detta ändamål.

Nämnden beslutade i april att slå samman de två boendena för ensamkommande barn, Sesam Östra och Sesam Södra, till ett gemensamt boende. Det innebär att antalet platser reduceras från 34 till 11 platser. Beslutet i april innefattade en målsättning att sammanslagningen skulle kunna genomföras fr.o.m. 1 oktober.

Omplaceringsutredningar för berörd personal är genomförd och en succesiv anpassning är påbörjad.

Förvaltningens nuvarande förslag är att även det återstående sammanslagna boendet avvecklas helt, och att externa platser istället köps enligt genomförd LOV-upphandling. Behovet av platser bedöms vara kring 5 - 8 platser inom den närmaste tiden. På sikt, om allt utvecklas som det ser ut idag, kommer behovet av platser att i princip upphöra för ensamkommande barn. Endast några få ärenden per år beräknas bli aktuella. Vecka 37 var beläggningen på Sesamboendena Södra och Östra 12 st ensamkommande barn.

Att observera för att detta skall vara genomförbart är att det finns extern entreprenör/er som har kapacitet att ta emot 5 – 10 ungdomar inom ramen för gällande LOV-upphandling. Förvaltningen har inlett dialog kring detta med berörda inom ramen för tecknade ramavtal. Målsättningen är att genomföra förändringen så snabbt det går. Dock måste hänsyn tas till dels hur det påverkar de placerade ungdomarna, dels de omplaceringsutredningar som behöver göras för den personal som idag har uppdraget att arbeta i det tänkta sammanslagna Sesamboendet.

Beräknad ekonomisk effekt av denna neddragning är ca 6,6 mnkr. Beräkningen redovisas i bilaga 1.

Förslaget kan innebära negativ effekt för enskilda ungdomar genom att de måste byta från ett invariant och tryggt boende, då nuvarande boende stängs. Beroende på respektive ungdoms status och mående kommer detta att ha större eller mindre negativa effekter.

Förslaget innebär även negativ effekt för den berörd personal på det boende som i april beslutades skulle finnas kvar. Den personalen blir övertalig och där kommer omställningsutredningar behöva genomföras. Neddragningen berör drygt 20 medarbetare. I nuläget är det för tidigt att se om övertalighet och därmed uppsägning pga av arbetsbrist kan bli aktuellt.

Socialnämnden föreslår ge förvaltningen i uppdrag att senast sista oktober genomföra stängning av kvarvarande HVB-boende för ensamkommande barn i egen regi, och istället använda privat entreprenör/er för det bedömda behovet på ca 5 - 8 platser.

Avveckla Stöd-boendet VIA för ensamkommande barn.

Beräknad ekonomisk effekt 3,6 mnkr.

Antalet ensamkommande barn i behov av Stödboende har, i likhet med HVB-platser, en prognos på märkbart minskade volymer. Detta talar för att verksamheten blir i för liten omfattning för att det skall vara ekonomiskt försvarbart att driva verksamheten i egen regi. Detta kopplat till att det finns privata entreprenörer som aviserar att de klarar den driften till en lägre kostnad med godkänd kvalitet.

Förvaltningen har, via Inköp Gävleborg, initierat att upphandling skall ske av Stödboenden. I avvaktan på att sådan är gjord behöver en direktupphandling genomföras för att kunna genomföra föreslagen neddragning.

På sikt, om allt utvecklas som det ser ut idag, kommer behovet av platser att i princip upphöra för ensamkommande barn. Endast några få ärenden per år beräknas bli aktuella. Vecka 37 var beläggningen på Stödboendet Via 4 st ensamkommande barn. Därutöver 8-10 som var placerade från av andra utredningsgrupper än Utredningsgrupp ensamkommande barn.

Samma sak som för HVB-platserna gäller för stödboende för att denna omställning skall vara genomförbar, nämligen att det finns extern entreprenör/er som har kapacitet att ta emot 10 – 20 ungdomar. Förvaltningen har inlett dialog kring detta med berörda. I steg ett behöver en direktupphandling genomföras, eftersom förvaltningen i nuläget inte har ramavtal för Stödboende. Förvaltningen har via Inköp Gävleborg initierat behovet av ramupphandling utifrån LOV för Stödboenden.

Målsättningen är att genomföra förändringen så snabbt det går. Dock måste hänsyn tas till dels hur det påverkar de placerade ungdomarna, dels de omställningsutredningar som behöver göras för den personal som idag har uppdraget att arbeta i det tänkta sammanslagna Sesamboendet.

Beräknad ekonomisk effekt av denna neddragning är ca 3,6 mnkr. Beräkningen redovisas i bilaga 1.

Förslaget kan innebära negativ effekt för enskilda ungdomar genom att de måste byta från ett invariant och tryggt boende, då nuvarande boende stängs. Beroende på respektive ungdoms status och mående kommer detta att ha större eller mindre negativa effekter.

Förslaget innebär även negativ effekt för berörd personal eftersom verksamheten avvecklas och osäkerhet uppstår om ny anställning kan erbjudas eller om övertaglighet kommer att uppstå.

Socialnämnden föreslår ge förvaltningen i uppdrag att så snabbt det är praktiskt möjligt genomföra stängning av Stödboendet Via för ensamkommande barn i egen regi, och istället vid behov använda privat entreprenör/er för den bedömda volymen på ca 10 – 20 platser. Stängning skall vara genomförd senast sista november.

Åtgärder som nämnden tidigare under året tagit beslut om

Nämnden beslutade i april att slå samman de två boendena för ensamkommande barn, Sesam Östra och Sesam Södra, till ett gemensamt boende. Det innebär att antalet platser reduceras från 34 till 11 platser. Beslutet i april innefattade en målsättning att sammanslagningen skulle kunna genomföras fr.o.m. 1 oktober. En succesiv anpassning är påbörjad, och verksamheterna planeras slås ihop i

mitten av september. Beräknad kostnadsreducering vid uppnådd helårseffekt är ca 16 mnkr.

Nämnden beslutade även om åtgärder i augustimötet med en beräknad effekt på knappt 9 mnkr samt förvaltningen under augusti månad beslutat om kostnadsreduceringsåtgärder på 13 mnkr.

Sammanfattande ekonomisk effekt av föreslagna och beslutade åtgärder

Sammantaget beräknas ovan föreslagna och tidigare beslutade åtgärder sänka förvaltningens kostnader med knappt 32 mnkr. I detta beloppet är inte medräknat den kostnadsreducering på ca 16 mnkr som nämnden beslutade om i april. **Observera** att samtliga dessa kostnader avser när åtgärderna har fått full helårseffekt. Om full kostnadsreduceringseffekt skall uppnås under 2019 behöver sannolikt några ytterligare kostnadsreducerande åtgärder vidtas.

Synpunkter från berörda verksamheter

Sesam Östra har kommit in med ett alternativt beslutsförslag som föreslår att verksamheten skall finnas kvar genom att HVB- och Stödboendet samt Utsluss läggs samman under en gemensam enhetschef och förslagsvis involveras under Resursavdelningen. Förslaget enligt deras egen uträkning innebär knappt 300 tkr i högre kostnad än förvaltningens förslag, men förslagsställarna framhåller att denna kostnad är skäligen för att inte berörda ungdomar återigen skall utsättas för ett uppbrott och tvingas lämna den trygghet som Sesamboendena gett dem. Förslaget redovisas i bilaga 2.

Förvaltningens bedömning är att kostnadsposterna i viss mån underskattas och intäkterna i någon utsträckning överskattas. En diff i spannet minst 1 mnkr. Förvaltningen avstyrker detta alternativa förslag utifrån ekonomiska grunder. Den centrala frågan inför beslut bör vara om kostnaden är försvarbar då det med nu känd kunskap finns en borte gräns för när behovet av boenden upphör. Kostnaderna kommer inte att kunna sänkas i samma takt som intäkterna beräknas minska pga färre ungdomar med rätt till boende, och därmed erhållna statsbidrag.

Om detta förslag antas måste motsvarande kostnadsreducering verkställas i någon annan del av Socialtjänstens övriga verksamheter för att Socialtjänst Gävle skall uppnå en budget i balans.

Även Stödboendet Via har inkommit med skrivelse med argument varför verksamheten skall finnas kvar. De argumenterar utifrån vad de anser att Stödboendet har åstadkommit sedan det startades som har varit positivt för ungdomarna och Gävle kommun. De hänvisar även till att Stödboendet inte bara har tagit emot ensamkommande ungdomar, utan även andra ungdomar som placerats på Stödboendet när denna resurs varit tillgänglig. Förslaget redovisas i bilaga 3.

Förvaltningen avstyrker även detta förslag utifrån ekonomiska grunder. Om förslaget antas måste kostnadsreducering motsvarande vad det kostar att driva Stödboendet verkställas i någon annan del av Socialtjänsten för att Socialtjänst Gävle skall uppnå en budget i balans.

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

Att ge förvaltningen i uppdrag att senast sista november genomföra stängning av kvarvarande HVB-boende i egen regi för ensamkommande barn, för att istället nyttja privat entreprenör/er för det bedömda behovet på ca 5 - 8 platser, samt

Att ge förvaltningen i uppdrag att senast sista november genomföra stängning av Stödboendet Via, för att istället nyttja privat entreprenör/er för det bedömda behovet på 10 – 20 platser.

Mats Collin
Förvaltningschef

Bilagor:

1. Förvaltningens beräkning av kostnadsreduceringseffekter.
2. Hvb-hemmet Sesams alternativa förslag till beslut.
3. Stödboendet Vias motiv till varför verksamheten bör finnas kvar.